

JĀZEPS, SAPŅU MEISTARS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

1Moz 37; Mt 20:26, 27; Apd 7:9; 1Moz 39; 1Moz 40:1–41:36.

ATMIŅAS PANTS:

“Un viņi cits citam sacīja: ‘Lūk, tur nāk tas lielais sapņotājs!’” (1Moz 37:19)

Stāsts par Jāzepu (1Moz 37.–50.nod.) ir pēdējā daļa Pirmajā Mozus grāmatā, sākot no viņa pirmajiem sapņiem Kānaānā (1Moz 37:1–11) līdz nāvei Ēģiptē (1Moz 50:26). Patiesībā Jāzeps aizņem vairāk vietas Pirmajā Mozus grāmatā nekā jebkurš cits sentēvs. Lai gan Jāzeps ir tikai viens no Jēkaba dēliem, viņš tiek atklāts kā viens no lielajiem sentēviem – kā Ābrahāms, Īzāks un Jēkabs.

Kā mēs redzēsim, Jāzepa dzīve arī izgaismo divas teoloģiskas patiesības: pirmkārt, Dievs piepilda Savus apsolījumus; otrkārt, Dievs var pārvērst ļaunu par labu.

Šīs nedēļas pētījumā mēs pievērsīsimies Jāzepa dzīves sākumposmam. Viņš ir Jēkaba mīļais dēls, ko ironiski saukā par “sapņotāju” (“ba'al hakhalomot”, 1Moz 37:19), kas burtiski nozīmē “sapņu meistars”, ietverot domu, ka viņš ir sapņu eksperts. Šis tituls viņam ir ļoti labi piemērots, jo viņš ne tikai saņem, saprot un skaidro pravietiskos sapņus, bet arī piepilda tos savā dzīvē.

Šajās nodaļās mēs redzēsim, kā Dieva aizgādība atkal tiek apliecināta par spīti cilvēku sirds ļaunumam un samaitātībai.

Iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 11. jūnijā.

Ģimenes problēmas

Beidzot Jēkabs ir apmeties savā zemē. Ja Īzāks bija tikai “svešinieks”, par Jēkabu rakstīts, ka viņš “dzīvoja zemē” (1Moz 37:1). Tomēr pēc apmešanās sākās sarežģījumi, šoreiz no ģimenes iekšienes. Cīņa nav par zemes īpašumiem vai akas izmantošanu; tā ir galvenokārt garīga.

Izlasi 1Moz 37:1–11. Kas ģimenes dinamikā noteica to, ka Jāzeps brāļi viņu tik ļoti ienīda? _____

Jau no paša sākuma mēs saprotam, ka Jāzeps, Jēkabam vecumā dzimušais dēls (1Moz 37:3), baudīja īpašas attiecības ar savu tēvu, kas “to mīlēja vairāk nekā viņa brāļus” (1Moz 37:4). Viņš pat aizgāja tik tālu, ka “tam taisīja svārkus daudzās krāsās” (1Moz 37:3, NKJV) – valdnieka apģērbu (2Sam 13:18), kas norādīja uz Jēkaba apslēpto nodomu paaugstināt Jāzepsu, Rahēles pirmo dēlu, līdz pirmdzimtā statusam.

Nākotne apstiprinās Jēkaba vēlmes, jo Jāzeps patiešām beigās saņems pirmdzimtā tiesības (1L 5:2). Tāpēc nav brīnums, ka Jāzeps brāļi viņu tik ļoti ienīda un pat nespēja ar viņu mierīgi sarunāties (1Moz 37:4).

Pie tam Jāzeps tēvam nesa sliktas ziņas par brāļu peļamo uzvedību (1Moz 37:2). Nevienam nepatīk sūdzmaņi.

Kad Jāzeps stāstīja savus sapņus, norādot, ka Dievs viņu paaugstinās un ka brāļiem būs jāliecas viņa priekšā, viņi to ienīda vēl vairāk. Sapņu patieso pravietisko raksturu apstiprināja arī ar to atkārtošanās (sk. 1Moz 41:32). Lai gan Jēkabs atklāti norāja savu dēlu (1Moz 37:10), viņš paturēja šo notikumu prātā, pārdomājot tā nozīmi un gaidot sapņu piepildīšanos (1Moz 37:11). Iespējams, dziļi sirdī viņš domāja, ka galu galā šie sapņi tomēr kaut ko nozīmē. Viņam izrādījās taisnība, bet tobrīd viņš nevarēja droši to zināt.

Izlasi Mt 20:26, 27. Kāds svarīgs princips šeit ir atklāts, un kā mēs varam mācīties parādīt katrs savā dzīvē, ko tas māca? _____

Uzbrukums Jāzepam

Lai arī cik šausmīgi bija tālākie notikumi, tos nav grūti aptvert. Būt tik tuvu gan fiziski, gan radniecībā ar kādu, ko jūs ienīstat, agri vai vēlu nozīmē iekulties nepatikšanās. Un tā arī notika.

Izlasī 1Moz 37:12–36. Ko tas māca mums par to, cik bīstama un ļauna var būt neatjaunota sirds un uz kādu rīcību tā var pamudināt? _____

Brāļi ienīda Jāzepu, jo viņi bija greizsirdīgi uz Dieva labvēlību (Apd 7:9), kas tika apstiprināta uz katra soļa turpmāko notikumu gaitā. Kad Jāzeps apmaldījās, kāds vīrs viņu atrada un izglāba (1Moz 37:15). Kad Jāzepa brāļi plānoja viņu nogalināt, iejaucās Rūbens un ierosināja iemest bedrē (1Moz 37:20–22).

Ir grūti iztēloties, cik liels naids tas bija – pie tam pret savu ģimenes locekli. Kā šie jaunie vīri varēja izdarīt kaut ko tik nežēlīgu? Vai viņi pat ne uz mirkli nepadomāja, kā viņu rīcība ietekmēs viņu tēvu? Lai arī kāds aizvainojums viņiem bija pret tēvu (jo viņš Jāzepu acīmredzot mīlēja vairāk), kaut ko tādu izdarīt ar vienu no viņa bērniem patiešām bija nožēlojami. Cik spēcīgi atklājas tas, cik ļauni var būt cilvēki!

“Daži no viņiem tomēr jutās neērti, jo neizjuta nekādu apmierinājumu, ko bija gaidījuši no sava atreibības darba. Drīz tie ieraudzīja tuvojamies kādu ceļotāju pulku. Tā bija ismaēliešu karavāna no otrpus Jordānas, kas ar dažādām zālēm un citām precēm devās uz Ēģipti. Tad Jūda ieteica labāk pārdot brāļi šiem pagānu tirgotājiem, nekā pamest viņu bada nāvei. Ja jauneklīs tā tiktu aizvākts prom no viņu ceļa, tie paliktu tīri no viņa asinīm.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši” 211. lpp.)

Pēc tam, kad viņi bija to iemetuši bedrē, plānodami vēlāk nogalināt, garām gāja karavāna, un Jūda ierosināja pārdot Jāzepu tirgoņiem (1Moz 37:26, 27). Savukārt šie midiānieši (1Moz 37:28) viņu vēlāk pārdeva Ēģiptē (1Moz 37:36), kur viņš kļuva slavens.

Kāpēc ir tik svarīgi meklēt Dieva spēku, lai mainītu sliktus rakstura ieradumus, pirms tie negaidītos veidos atklājas darbos? _____

Jūda un Tamāra

Stāsts par Tamāru šeit nav bez iemesla. Šis starpgadījums hronoloģiski seko Jāzēpa pārdošanai ēģiptietim (1Moz 38:1), un tas saskan ar faktu, ka Jūda bija tikko atstājis savus brāļus, kas norāda uz viņa nesaskaņām ar brāļiem. Pie tam šajā pantā ir daudz līdzīgu vārdu un motīvu no iepriekšējām nodaļām, nesot kādu teoloģisku mācību: ļauna rīcība tiks pārvērsta ar glābšanu saistītā pozitīvā notikumā.

Izlasi 1Moz 38. nodaļu. Salīdzini Jūdas uzvedību ar kānaānietes Tamāras uzvedību.

Kurš no abiem rīkojas taisnīgāk un kāpēc? _____

Jūda apprec kānaāniešu sievu (1Moz 38:2), ar ko viņam ir trīs dēli: Gers, Onans un Šela. Jūda dod kānaānieti Tamāru par sievu Geram, savam pirmdzimtajam, lai nodrošinātu atbilstošus ciltsrakstus. Kad Dievs nogalina Geru un Onanu viņu ļaunuma dēļ, Jūda apsola Tamārai savu pēdējo dēlu Šelu.

Kad pēc kāda laika Jūda, šķiet, ir aizmirsis solīto, un dodas mierināt sevi pēc sievas nāves, Tamāra nolemj notēlot prostitūtu, lai piespiestu viņu izpildīt solīto. Tā kā Jūdam nav naudas, ko samaksāt prostitūtai, ko viņš neatpazīst, viņš apsola vēlāk atsūtīt viņai āzi no sava ganāmpulka. Bet Tamāra prasa garantēt maksājumu ar cilts gredzenu, ķēdi un spieķi. Tamāra pēc šīs vienas reizes sakara paliek stāvoklī. Vēlāk, kad viņa tiek apsūdzēta netiklībā, viņa parāda apsūdzētājam Jūdam viņa gredzenu, ķēdi un spieķi. Jūda saprot, ko izdarījis, un lūdz piedošanu.

Šī neķītrā stāsta noslēgums ir Pereca dzimšana, kas nozīmē “izlauzties cauri”. Līdzīgi Jēkabam viņš piedzima otrais, bet kļuva pirmais, un glābšanas vēsturē viņš nosaukts par Dāvida (Rutes 4:18–22), vēlāk arī Jēzus Kristus (Mt 1:3) priekšteci. Runājot par Tamāru, viņa ir pirmā no četrām sievietēm, kurām seko Rahaba (Mt 1:5), Rute (Mt 1:5, 6) un Ūrijas sieva (Mt 1:6), kas ciltsrakstos ir pirms Marijas, Jēzus mātes (Mt 1:16).

No šī stāsta mēs varam smelties mācību: kā Dievs izglāba Tamāru, pateicoties Savai žēlastībai, pārveidojot ļaunu par labu, tieši tāpat Viņš izglābs Savus ļaudis, pateicoties Jēzus krustam. Jāzēpa gadījumā Viņš pārvērtīs sarežģījumus par glābiņu Jēkabam un viņa dēliem.

Jāzeps kā vergs Ēģiptē

Tagad atgriezīsimies pie Jāzēpa piedzīvojumiem, ko “pārtrauca” notikumi ar Tamāru. Nu Jāzeps strādā kā vergs pie “sardzes virsnieka”, kas ir atbildīgs par faraona ierēdņu cietumu (1Moz 40:3, 4; 1Moz 41:10–12).

Izlasi 1Moz 39. Domājot par Jāzēpu kā paraugu, kad viņš strādā par Potifāra menedžeri, kas ir veiksmes faktori? _____

Gandrīz nekavējoties Jāzeps tiek raksturots kā veiksmīgs cilvēks (1Moz 39:2, 3). Viņš ir tik labs un saimnieks viņam tik ļoti uzticas, ka “ielika visu, kas tam bija, viņa rokās” un pat “iecēla par sava nama pārvaldnieku” (1Moz 39:4).

Taču Jāzēpa veiksmē viņu nesabojāja. Kad Potifāra sieva ievēro viņu un grib ar viņu pārgulēt, Jāzeps nešaubīgi atsaka un drīzāk zaudē darbu un drošību, nekā dara “tik lielu ļaunumu un grēko pret Dievu” (1Moz 39:9). Sieviete, Jāzēpa atteikuma pazemota, nepatiesi ziņo saviem kalpiem un vīram, ka Jāzeps ir gribējis viņu izvarot. Jāzeps tiek iemests cietumā.

Jāzeps šeit piedzīvo to, ko mēs visi esam piedzīvojuši: sajūtu, ka Dievs ir pametis, lai gan pat šajā grūtajā laikā “Kungs bija ar Jāzēpu” (1Moz 39:21).

Visbeidzot Kungs rīkojās, un Viņš ietekmēja Jāzēpa attiecības ar cietuma priekšnieku. Šeit, tāpat kā saimnieka mājā, Kungs svētīja Jāzēpu. Viņš acīmredzami bija apdāvināts cilvēks, un, neskatoties uz arvien ļaunākiem apstākļiem (galu galā pirms tam viņš bija vergs!), viņš centās to pārvērst par labu. Lai arī kādas būtu viņa dāvanas, pants tomēr skaidri pasaka, ka galu galā veiksmi viņam atnesa Dievs. “Un cietuma priekšnieks pats nerūpējās ne par vienu lietu, ko tas bija nodevis viņa rokā, tāpēc ka Tas Kungs bija ar viņu, un visam, ko vien viņš darīja, Tas Kungs lika labi izdoties.” (1Moz 39:23) Cik svarīgi, lai visi apdāvinātie un veiksmīgie atcerētos, no kā tas viss nāk!

Izlasi 1Moz 39:7–12. Kā Jāzeps pretojās sievietes uzbrukumiem? Kāpēc Jāzeps teica, ka klausīt viņas prasībai būtu grēks pret Dievu? Kādu izpratni par grēka būtību viņš parāda? _____

Faraona sapņi

Izlasi 1Moz 40:1–41:36. Kā faraona sapņi ir saistīti ar ierēdņu sapņiem? Kāda nozīme ir šai paralēlei? _____

Notikumi dievišķajā aizgādībā turpinās. Ar laiku Jāzeps tiek iecelts kā atbildīgais par cietumniekiem, no kuriem divi ir kādreizējie faraona ierēdņi – dzērienu devējs un maiznieks (1Moz 41:9–11). Viņus abus satrauc sapņi, ko viņi nevar saprast, jo “nav neviena, kas to izskaidrotu” (1Moz 40:8). Jāzeps tad izskaidro viņu sapņus.

Paralēli abu ierēdņu sapņiem arī faraons redz divus sapņus, ko neviens nevar izskaidrot (1Moz 41:1–8). Tajā brīdī dzērienu devējs atceras Jāzepu un iesaka viņu faraonam (1Moz 41:9–13).

Līdzīgi ierēdņiem arī faraons ir satraukts un izstāsta savus sapņus (1Moz 41:14–24), un Jāzeps tos izskaidro. Arī faraona sapņi atklāj simbolu paralēles: divas reizes septiņas govis (treknas un liesas), tieši tāpat kā divas dažādas labības vārpas (pilnas un plānas) aino divus periodus – labos gadus un sliktos gadus. Septiņas govis ir paralēle septiņām vārpām, nesot to pašu vēsti, kas pierāda tās dievišķo izcelsmi, tieši tāpat kā Jāzepa sapņi (1Moz 41:32; salīdzini ar 1Moz 37:9).

Lai gan Jāzeps bija tas, kurš izskaidroja faraonam sapni, viņš faraonam norāda, ka tas bija Dievs, Elohim, kas parādīja ķēniņam, ko Viņš, Dievs, gatavojas darīt (1Moz 41:25, 28). Liekas arī, ka faraons ir sapratis vēsti, jo, kad viņš nolemj iecelt zemes pārvaldnieku, viņš argumentē šādi: “Kad nu Dievs tev darījis zināmas visas šīs lietas, tad nav cita uzticamāka un gudrāka vīra par tevi. Tu būsi pārvaldnieks manā namā, un visai manai tautai būs pakļauties taviem vārdiem, tikai par troņa tiesu es būšu lielāks par tevi.” (1Moz 41:39, 40)

Cik pārsteidzoši: pateicoties Dievam, no valdnieka pār Potifāra namu Jāzeps kļūst par valdnieku pār cietumu un pēc tam par valdnieku pār visu Ēģipti! Kāds spēcīgs stāsts par to, kā pat briesmīgos apstākļos atklājas Dieva aizgādība!

Kā mēs varam mācīties uzticēties Dievam un pieķerties Viņa apsolījumiem, kad notikumi nemaz nešķiet dievišķas aizgādības vadīti un patiešām liekas, ka Dievs klusē?

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Elena Vaita “Sentēvi un pravieši” nodaļa “Jāzeps Ēģiptē” (213.–223. lpp.).

“Dzīves sākumā, jauniešiem kļūstot par vīriešiem, Jāzeps un Daniēls tika šķirti no mājām un aizvesti kā gūstekņi uz pagānu zemēm. Īpaši Jāzeps bija pakļauts kārdināšanām, kas pavada lielas, veiksmīgas pārmaiņas. Sava tēva namā viņš bija maigi aprūpēts bērns; Potifāra namā vergs, tad uzticības persona un biedrs; darījumu cilvēks, izglītots studijās, novērojumos un sadarbībā ar cilvēkiem; faraona cietumā valsts cietumnieks, nepatiesi notiesāts, bez cerības uz attaisnošanu vai atbrīvošanas izredzēm; lielas krīzes vidū aicināts būt par tautas vadītāju – kas palīdzēja viņam saglabāt godīgumu? [..]

Bērnībā Jāzepam bija mācīts mīlēt un būties Dievu. Bieži sava tēva teltī, zem Sīrijas zvaigznēm, viņam tika stāstīts par nakts vīziju Bētelē, par kāpnēm no debesīm uz zemi un augšup un lejup kāpjošiem eņģeļiem, un par Viņu, kas no augšā esošā troņa atklāja Sevi Jēkabam. Viņam bija stāstīts par konfliktu pie Jabokas, kad, atsacīdamies no lolotajiem grēkiem, Jēkabs kļuva par iekarotāju un saņēma valdnieka titulu kopā ar Dievu.

Kā ganu zēns, kas pieskatīja tēva ganāmpulku, Jāzeps šķīstā un vienkāršā dzīve veicināja gan fizisko, gan mentālo spēju attīstību. Sadraudzībā ar Dievu dabā un lielo patiesību izpētē, kas kā svēta uzticība tika nodota no tēva dēlam, viņš ieguva prāta spēku un principu noturību.

Savas dzīves krīzē, veicot šausmīgo ceļojumu no bērnības mājām Kānaānā uz verdzību, kas viņu sagaidīja Ēģiptē, pēdējo reizi skatoties uz pakalniem, aiz kuriem slēpās viņa cilts teltis, Jāzeps atcerējās sava tēva Dievu. Viņš atcerējās bērnības mācības, un viņa dvēsele apņēmas būt patiesa – vienmēr rīkoties tā, lai kļūtu par debesu Ķēniņa pavalstnieku.” (Elena Vaita “Audzināšana” 51., 52. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Salīdzini Jāzepu ar Daniēlu un Jēzu. Kas viņiem ir kopīgs? Kā Jāzeps un Daniēls savā veidā atklāj Jēzus aspektus – to, kāds būs Jēzus?

2. Grupā pārrunājiet jautājumu, kas uzdots ceturtdienas tēmas beigās. Kā mēs mācāmies uzticēties Dievam, kad ar mums viss nenotiek tik labi kā ar Jāzepu?